

KEHITYSPOLIITTINEN
**KANSALAIS-
YHTEISKUNTA-
LINJAUS**
2017

Sisältö

Johdanto	3
Kansalaisyhteiskunnan merkitys ja rooli kehityksessä	5
Suomen toiminta kansalaisyhteiskuntien vahvistamiseksi	8
Kumppanuus suomalaisten kansalaisjärjestöjen kanssa.....	11
Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön rahoitusta ohjaavat periaatteet.....	13
Kehitystulokset saavutetaan yhteistyössä	17

Johdanto

Tämän kansalaisyhteiskuntalinjauksen tavoite on luoda suuntaviivat sille, kuinka Suomi vahvistaa kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntia osana kehityspolitiikkaansa sekä ohjata ulkoasiainministeriön ja kansalaisyhteiskuntatoimijoiden työtä Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Linjauksen lähtökohta on, että **itsenäiset, elinvoimaiset, moniarvoiset ja moniääniset kansalaisyhteiskunnat luovat edellytykset kansalaisten rauhanomaiselle yhteiskunnalliselle osallistumiselle ja ihmisoikeuksien toteutumiselle**. Suomen kehityksessä kansalaisyhteiskunnalla on ollut merkittävä rooli demokraattisen yhteiskunnan rakentamisessa ja hyvinvointivaltion edistämisessä. Siksi Suomi haluaa tukea kansalaisyhteiskunnan kehitystä myös muualla maailmassa.

Kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntien vahvistaminen on merkittävä kehityspoliittinen tavoite erityisesti tilanteessa, jossa kansalaisyhteiskuntien toimintaedellytyksiä rajoitetaan yhä useammassa maassa. Suomi haluaa toiminnallaan antaa positiivisen esimerkin kansalaisyhteiskuntatoimijoiden ja valtion välisen vuoropuhelun mahdollisuuksista ja positiivisista vaikutuksista sekä kansallisesti että kansainvälisesti. **Suomen kokemuksen mukaan yhteiskunnallinen luottamus rakentuu toimijoiden välisessä avoimessa vuoropuhelussa**, jossa myös erimielisyydet nähdään mahdollisuuksina yhteiskuntien pitkäjänteiseksi, osallistavaksi kehittämiseksi.

Tämä linjaus korvaa ulkoasiainministeriön edellisen kansalaisyhteiskuntalinjauksen vuodelta 2010, jolle se kuitenkin on monilta osin jatkumoa. Päivitetyin linjauksen

Kansalaisyhteiskuntien vahvistaminen on sekä kehityspoliittinen tavoite että keino edistää Suomen muita kehityspoliittisia tavoitteita.

lähtökohta on kansalaisyhteiskuntien vahvistaminen sekä kehityspoliittisena tavoitteena että välineenä Suomen muiden kehityspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Näin linjaus ei rajoitu kansalaisyhteiskuntatoimijoiden toteuttamaan humanitaariseen ja kehitysyhteistyöhön vaan luo aiempaa selkeämmin suuntaviivat myös ulkoasiainministeriön kehityspoliittiselle toiminnalle kansalaisyhteiskuntien vahvistamiseksi.

Kansalaisyhteiskuntalinjauksen perusta on kestävä **kehityksen Agenda 2030**. Globaalissa maailmassa kehityshaasteet ovat yhteisiä, valtioiden rajat ylittäviä ja moniulotteisia. Esimerkiksi ilmastonmuutokseen, konflikteihin tai taloudelliseen kehitykseen vaikuttavat tekijät kietoutuvat vahvasti yhteen. Agenda 2030 koskettaa yhtäläisesti sekä kehitysmaita että vauraampia maita ja haastaa ne tarkastelemaan ja kehittämään toimintaansa kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kansalaisyhteiskunnalla on merkittävä rooli kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa sekä laajemmin kehityksessä kohti turvallisia, rauhanomaisia ja osallistavia yhteiskuntia.

Kansalaisyhteiskunnan merkitys ja rooli kehityksessä

Kansalaisyhteiskunnalla tarkoitetaan tässä linjauksessa yksityisen ja julkisen sektorin ulkopuolista tilaa, jossa ihmiset voivat toteuttaa aktiivista kansalaisuuttaan osallistumalla yhteiseen toimintaan ja keskusteluihin. Näin he voivat edistää sekä omaa että yhteiskunnan hyvinvointia. Kansalaisyhteiskunta inhimillisen toiminnan kenttänä voi saada eri paikoissa erilaisia toiminnan muotoja. Osallistumista ja yhteisten intressien edistämistä varten kansalaisyhteiskunnan toimijat voivat perustaa yhdistyksiä tai valita jonkin muun tavan järjestäytyä. **Kansalaisyhteiskuntatoimijalla** tarkoitetaan tässä linjauksessa yhteisen teeman, tavoitteen tai aatteen pohjalle perustettuja voittoa tavoittelemattomia yhdistyksiä, yhteisöjä, verkostoja ja sosiaalisia liikkeitä, mutta myös esimerkiksi ei-kaupallista mediaa, säätiöitä ja tutkimuslaitoksia.

Kansalaisyhteiskuntien olemukseen kuuluu **dynaamisuus, moniäänisyys, uuden luominen sekä yhteiskunnan rakenteiden ja toiminnan kriittinen tarkastelu**. Kansalaisyhteiskuntatoimijoilla on tärkeä rooli lisätä ihmisten tietoa kansalaisoikeuksista ja -velvollisuuksista, auttaa heikoimmassa asemassa olevien ihmisten äänten kuulemisessa, kartuttaa sosiaalista pääomaa, vahvistaa yhteiskunnallista osallistumista ja edistää poliittisia ja lainsäädännöllisiä uudistuksia. Moniäänisessä yhteiskunnassa valtio voi paremmin vastata ihmisten erilaisiin tarpeisiin ja edistää demokratiaa yhteiskunnan eri tasoil-

Kansalaisyhteiskunta luo mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnalliseen kehitykseen ja päätöksentekoon.

la. Edistämällä vastuullista hallintoa ja tilivelvollisia instituutioita sekä valvomalla niiden toimintaa kansalaisyhteiskunta voi tukea ihmisoikeuksien kunnioittamista ja haavoittuvimpien ryhmien asemaa. Parhaimmillaan kansalaisyhteiskunta luo ihmisille mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa rauhanomaisesti ja aktiivisesti yhteiskunnalliseen kehitykseen ja julkiseen päätöksentekoon. On kuitenkin syytä muistaa, että monimuotoisuudestaan johtuen kansalaisyhteiskunnat sisältävät myös toimijoita, jotka eivät ole sitoutuneet ihmisoikeuksien edistämiseen, eivätkä edistä tai vahvista demokratiaa tai kestävästä kehitystä.

Kansalaisyhteiskuntien **tavat toimia muuttuvat** yhteiskuntien muuttuessa. Yhä suurempi osa kansalaistoiminnasta on löyhästi järjestäytyneitä, spontaaneja ja melko lyhytkestoisia. Perinteisen yhdistysmuotoisen toiminnan rinnalle on noussut uusia vaikuttamisen muotoja. Kiinnostus ja mahdollisuus osallistua vapaamuotoisiin esimerkiksi sosiaalista mediaa hyödyntäviin verkostoihin on lisääntynyt.

Kansalaisyhteiskuntien toimintavapautta on aktiivisesti puolustettava.

Viime vuosien globaali kehitys on osoittanut, että kansalaisyhteiskuntien toimintavapautta on aktiivisesti puolustettava. Kansalaisyhteiskuntien tila on useiden kansainvälisten raporttien mukaan kaventunut viime vuosina niin kehitysmaissa kuin vauraammassakin valtioissa. Tämä on vastoin kansainvälisiä ja Suomen kehityspyrkimyksiä. Kansainvälisen CIVICUS järjestön tekemän State of Civil Society 2017 -raportin mukaan kansalaisyhteiskunnan tilaa rajoitetaan tällä hetkellä yli sadassa maassa. Valtiot kontrolloivat kansalaisyhteiskuntien toimintaa muun muassa erilaisin lainsäädännöllisin toimin, kuten tekemällä yhdistysten rekisteröitymisestä kalliin, hallinnollisesti raskaan ja läpinäkymättömän prosessin, erilaisin raportointivaatimuksin sekä ulkomaisen rahoituksen vastaanottamiseen liittyvin rajoittein ja määräyksin. Kansalaisyhteiskuntatoimijoiden häirintä, mitätöinti ja jopa väkivalta ovat keinoja rajoittaa ja estää kansalaisyhteiskuntien toimintaa.

Valtiotoimijoiden lisäksi yksityissektori voi suoraan tai välillisesti rajoittaa kansalaisyhteiskuntien toimintaa. **Vastuullinen yritystoiminta** kuitenkin edellyttää vapaata yhteiskuntaa ja yhdistymisoikeuksien toteutumista. Suurin osa yritystoiminnasta hyötyy toimintaympäristöstä, joka on ennakoitava, demokraattisesti hallittu ja avoin. Kestävän yritystoiminnan edellytykset ovat usein parhaat toimintaympäristöissä, joissa myös kansalaisyhteiskunnilla on hyvät edellytykset toimia.

Vapaat ja moniarvoiset kansalaisyhteiskunnat eivät ole itsestäänselvyys. Kansalaisyhteiskunnat eivät voi toimia tehokkaasti, jos tiedonvälitys on rajoitettua, yksipuolista ja jopa vääristelyä. **Vapaan tiedonvälityksen ja sananvapauden edistäminen** ovat merkittäviä tekijöitä myös kansalaisyhteiskuntien toimintaedellytysten kannalta. Näin ollen kansalaisyhteiskuntien vahvistamisen tarve voi olla suuri myös vauraammassa, mutta demokratialtaan heikoissa ja korruptoituneissa maissa.

Kansalaisyhteiskuntatoimijat ovat läsnä myös sellaisilla alueilla, jotka ovat esimerkiksi konfliktien, sijaintinsa tai muun syyn vuoksi valtiollisten toimijoiden ulottumattomissa. Kansalaisjärjestöt toimivat hätätilanteissa usein ensimmäisinä avunantajina ennen kuin kansainväliset toimijat ehtivät paikalle. Humanitaarisessa avussa niiden rooli on keskeinen. Kansalaisyhteiskuntatoimijoilla on tärkeä merkitys yhteisöjen selviytymiskyvyn vahvistamisessa, konflikteihin ja kriiseihin varautumisessa sekä niiden ehkäisemisessä ja ratkaisemisessa.

Suomen toiminta kansalaisyhteiskuntien vahvistamiseksi

Kansalaisyhteiskuntien vahvistuminen kehitysmaissa on Suomelle tärkeä kehityspoliittinen tavoite. Kansalaisyhteiskuntatoimijat voivat merkittäväällä tavalla tukea ihmisten yhdenvertaista mahdollisuutta osallistua julkiseen keskusteluun ja vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon. Tämä vahvistaa yhteiskuntien demokraattisuutta.

Kansalaisyhteiskuntien vahvistuminen on tavoite itsessään, mutta myös keino Suomelle edistää muita kehityspoliittisia tavoitteitaan.

Suomi tekee vaikuttamistyötä kansainvälisillä toimintakentillä kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntien vahvistamiseksi ja kansalaisyhteiskuntien toimintatilan turvaamiseksi.

Suomi tekee vaikuttamistyötä kansainvälisillä toimintakentillä kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntien vahvistamiseksi ja kansalaisyhteiskuntien toimintatilan turvaamiseksi. Suomi vaikuttaa **EU:n kehitysohjelmaan** ja tukee kansalaisyhteiskuntatoimijoiden äänen kuulumista EU:n eri politiikkaloikoilla, kansainvälisissä rahoituslaitoksissa ja **YK-järjestelmässä**. Suomi jatkaa yhteistyötä EU:n ulkosuhdehallinnon kanssa kansalaisyhteiskuntien tukemiseksi. Suomi kannustaa myös YK-järjestöjä ja Maa-

ilmanpankkia sekä alueellisia kehityspankkeja panostamaan aiempaa enemmän ja laaja-alaisemmin kansalaisyhteiskuntien vahvistamiseen. Kansalaisyhteiskunnan toimijoilla on merkittävä rooli paitsi kestäväen kehityksen tavoitteiden edistämässä myös EU:n ja YK:n toimintojen ja sopimusjärjestelmien kehittämässä.

Ulkoasiainministeriö puolustaa kansalaisyhteiskuntien toimintatilaa sekä toiminnallaan että edistämällä rauhanomaisten ja demokraattisten yhteiskuntien vahvistumista. Tässä tehtävässä merkittäväksi nousee **Suomen edustustojen vuoropuhelu** paikallisten toimijoiden kanssa. Edustustot voivat osaltaan tuoda esiin Suomen näkemystä siitä, kuinka kansalaisyhteiskunnan osallistaminen yhteiskunnalliseen päätöksentekoon voi edistää vastuullista vallankäyttöä ja rauhanomaista yhteiskunnallista muutosta. Vaikuttamistyötä tehdään myös kehitysmaissa sijaitsevien EU-delegaatioiden kautta. Delegaatiot lisäävät edustustojen ja ministeriön mahdollisuuksia saada kattava käsitys kansalaisyhteiskuntien tilasta eri puolilla maailmaa. Suomen kahdenvälisen kehitysyhteistyön maaohjelmien päivityksen yhteydessä kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen huomioidaan ohjelmien sisällössä ja tavoitteissa.

Suomi on sitoutunut **ihmisoikeuspuolustajien puolustamiseen**. Ihmisoikeuspuolustajien työ on kansainvälisen oikeuden tunnustamaa ja hyväksymää tärkeää toimintaa. Työ saattaa kuitenkin asettaa ihmisoikeuspuolustajat henkilökohtaiseen vaaraan. Erityisessä vaaravyöhykkeessä ovat kansalaisyhteiskuntatoimijat, jotka näkyvästi puolustavat ihmisoikeuksien toteutumista ja esittävät tältä pohjalta kritiikkiä maansa valtaapitäviä kohtaan. Suomi noudattaa EU:n suuntaviivoja sekä niistä johdettuja ulkoasiainministeriön toimintalinjauksia ihmisoikeuspuolustajien suojelemiseksi.

Ministeriö rahoittaa sekä suomalaisten että kansainvälisten kansalaisjärjestöjen työtä

Kaikessa ministeriön kehitysyhteistyövaroilla rahoitetussa toiminnassa tulee etsiä toimintatapoja, jotka vahvistavat kansalaisyhteiskuntia.

Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja kansalaisyhteiskuntien vahvistamiseksi. Rahoitusta kanavoidaan kansainvälisille kansalaisjärjestöille, joiden toiminta tukee Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden saavuttamista, täydentää suomalaisjärjestöjen toimintaa ja edistää Suomen vaikutusmahdollisuuksia kansainvälisillä foorumeilla. Suomen edustustot voivat myös myöntää pienimuotoista rahoitusta paikallisten järjestöjen toimintaan.

Kaikessa ministeriön kehitysyhteistyövaroilla rahoitetussa toiminnassa tulee etsiä toimintatapoja, jotka vahvistavat kansalaisyhteiskuntia. Toiminta ei saa heikentää kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä.

Kumppanuus suomalaisten kansalaisjärjestöjen kanssa

Kansalaisjärjestöt ovat ulkoasiainministeriön keskeinen kumppani kehitysyhteistyössä ja humanitaarisessa avussa sekä kehityspoliittisten linjausten valmistelussa avoimen dialogin kautta. Järjestöillä – mukaan lukien diasporayhteisöjä edustavat järjestöt – on sekä erityistä temaattista osaamista että pitkäaikaista kokemusta kehitysyhteistyöstä ja kehitysmaiden yhteiskunnista. Tämä tuo lisäarvoa Suomen kehityspolitiikan toteutukseen ja tukee Suomen tavoitetta vahvistaa kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntia.

Kansalaisjärjestöt ovat ulkoasiainministeriön keskeinen kumppani kehitysyhteistyössä ja humanitaarisessa avussa.

Suomalaisilla järjestöillä on usein pitkäaikaisia kumppanuussuhteita kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntatoimijoihin. Lisäksi niillä on kokemusta ja näkemystä ihmisoikeusperustaisesta kehitysyhteistyöstä ja humanitaarisesta toiminnasta **ruohonjuuritasolta aina kansainvälisen toiminnan kentille**. Useilla suomalaisjärjestöillä on toimivat suhteet myös kumppanimaan hallintoon sen eri tasoilla, mikä antaa niille mahdollisuuden edistää paikallisen hallinnon ja kansalaisyhteiskuntatoimijoiden välistä **vuoropuhelua**. Järjestöt voivat tuoda paikallisten kansalaisyhteiskuntien äänen kansainväliseen keskusteluun ja päätöksentekoon tukemalla kumppaneidensa verkostoitumista sekä edistämällä niiden osallistumista kansainvälisillä foorumeilla. Toimijoiden vuoropuhelu luo mahdollisuuksia toisilta oppimiseen, yhteisten vaikuttamistavoitteiden laatimiseen ja uusien kumppanuuksien solmimiseen. **Verkostoituminen** auttaa sosiaalisten innovaatioiden kehittämisessä ja niitä koskevan tiedon lisäämisessä Suomes-

sa ja kehitysmaissa. Suomalaisten järjestöjen erityisenä vahvuutena myös kansainvälisesti tarkastellen voidaan pitää matalan hierarkian toimintakulttuuria. Järjestöillä on arvokasta kokemusta tasa-arvoisista toimintatavoista sekä kansalaisyhteiskunnan sisällä että kansalaisyhteiskunnan ja valtion välisessä vuorovaikutuksessa.

Suomalaisten kansalaisjärjestöjen osallistuminen kehitysyhteistyöhön ja humanitaariseen apuun **lisää suomalaisten ymmärrystä ja osaamista kehityskysymyksistä**. Järjestöjen toiminta kehitysmaissa ja niiden tarjoamat osallistumisen ja vapaaehtoistyön mahdollisuudet luovat yhteyksiä suomalaisten ja muiden maiden kansalaisten välille. Kehitystä koskevan viestinnän onnistumisella on suuri merkitys suomalaisten valmiudelle osallistua aktiivisesti globaalin oikeudenmukaisuuden ja vastuunkannon edistämiseen. Globaalien ongelmien ymmärtäminen voi myös vähentää muukalaisvastaisuutta ja siitä syntyviä yhteiskunnallisia jännitteitä Suomessa. Tässä tehtävässä suomalaisilla kansalaisyhteiskunnan toimijoilla on merkittävä rooli viranomaisviestinnän rinnalla. Kansalaisyhteiskuntatoimijat välittävät tietoa kestäväen kehityksen tavoitteista ja tavoiteltavista muutoksista, harjoittavat kansalaiskasvatusta sekä innostavat ja opastavat ihmisiä kestävämmän arjen luomiseen.

Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön rahoitusta ohjaavat periaatteet

Suomi katsoo, että kansalaisjärjestöt ovat lähtökohtaisesti valtiosta **itsenäisiä ja autonomisia toimijoita**, jotka määrittelevät itse toimintansa tavoitteet ja toimintatavat. Järjestöjen ja ministeriön yhteistyö perustuu jaettuihin arvoihin ja tavoitteisiin, mikä mahdollistaa molempia osapuolia hyödyttävän toiminnan. Yhteistyö valtiollisten toimijoiden kanssa lisää myös kansalaisyhteiskuntatoimijoiden painoarvoa kansalaisyhteiskuntien toimintatilan puolustajina.

Ulkoasiainministeriö kanavoi rahoitusta suomalaisille, kansainvälisille (INGO) ja kehitysmaiden kansalaisjärjestöille Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Ministeriö asettaa jakamalleen rahoitukselle erilaisia temaattisia, alueellisia tai maatason painopisteitä. Samalla ministeriö pyrkii huomioimaan kansalaisyhteiskunnan monimuotoisuuden ja erityisosaamisen. Ministeriö ohjaa kehitysyhteistyövaroja vain toimintaan, joka edistää Suomen kehityspoliittisia tavoitteita.

Ulkoasiainministeriö kanavoi rahoitusta suomalaisille, kansainvälisille (INGO) ja kehitysmaiden kansalaisjärjestöille Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Suomella on **ihmisoikeusperustainen lähestymistapa kehitykseen**, mikä ohjaa Suomen toimintaa myös kansalaisyhteiskuntatoimijoiden kanssa. Ihmisoikeusperustainen lähestymistapa perustuu Suomen kansainvälisiin ihmisoikeussitoumuksiin ja Suomen perustuslakiin. Ihmisoikeusperustainen lähestymistapa kehitykseen tarkoittaa ihmisoikeusperiaatteiden huomioon ottamista kehitysyhteistyön suunnittelussa ja toimeenpanossa. Tavoite on ihmisoikeusvelvoitteiden toteutuminen kehitysmaissa. Tämä edellyttää sektorikohtaisten, kansainvälisesti hyväksytyjen ihmisoikeusnormien ja -standardien noudattamista kehityspolitiikassa ja -yhteistyössä. Lisäksi kehitysyhteistyön toimintatapojen tulee noudattaa läpi koko kehitysyhteistyösyklin kansainvälisesti hyväksytyjä ihmisoikeusperiaatteita kuten syrjimättömyyttä, kansalaisten oikeutta osallistua tehokkaasti ja merkityksellisesti päätöksentekoon, viranomaisten vastuullisuutta päätöksenteossa ja toiminnassa sekä avoimuutta ja läpinäkyvyyttä kaikissa prosesseissa.

Suomi on sitoutunut kehitysyhteistyön **tuloksellisuuden periaatteisiin**. Tuloksellinen kehitysyhteistyö edellyttää kumppanimaan kehitystavoitteiden huomioon ottamista hankkeiden suunnittelussa. Kansalaisyhteiskuntatoimijoiden kehitysyhteistyötä ohjaavat järjestöjen yhteistyössä sopimat Istanbulin periaatteet (2010). Suomi edellyttää, että kehitysyhteistyövaroja vastaanottavat järjestöt ovat näiden periaatteiden mukaisesti sitoutuneet väkivallattomuuteen sekä ihmisten osallisuuden ja ihmisoikeuksien edistämiseen. Niiden tulee pyrkiä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa positiiviseen, kestävään ja avoimuutta edistävään yhteiskunnalliseen muutokseen kaikissa tilanteissa.

Kehitysyhteistyön sekä muun vaikuttamistyön keinoin tapahtuva kansalaisyhteiskuntien vahvistaminen ja onnistunut kumppanien valinta edellyttää **syvällistä ymmärrystä toimintaympäristöstä**. Kansalaisyhteiskuntien maa- ja kulttuurisidonnaisuus asettavat myös kumppaneiden valinnalle omat haasteensa. Järjestöt joutuvat tekemään tietoisia valintoja, hakevatko ne kumppaneikseen esimerkiksi ruohonjuuritason tai haavoittuvimpien ryhmien omia kansalaisliikkeitä vai vahvoja, pääkaupungissa toimivia, vaikuttamistyöhön keskittyviä järjestöjä. Tuloksellisen toimintastrategian luominen edellyttää

paikallisen lainsäädännön, poliittisen päätöksentekokulttuurin ja yhteiskunnan valtasuh-
teiden tuntemusta.

Tulosperustaisuus edellyttää, että kansalaisjärjestö määrittelee toiminnalleen tavoiteltavat tulokset ja luo seurantajärjestelmät ja todentamistavat tulosten saavuttamiseksi. Järjestö-
jen tulee suunnitelmissaan ja tulosraportoinnissaan osoittaa, että toiminta edistää Suomen kehityspolitiikan tavoitteita.

Kehitysmaiden **kansalaisyhteiskuntien vahvistaminen** on tämän linjauksen keskeinen tavoite. Järjestöjen tulee suunnitelmissaan perustella, kuinka esimerkiksi niiden hankkeissa tapahtuva palvelujen tuottaminen tai kehityskaupungin kapasiteetin kehittäminen edistää kehitysmaiden kansalaisyhteis-
kuntien voimistumista ja toiminnan kestävyttä. Parhaimmillaan yhteis-
kunnallisen muutoksen kuvaus, jonka järjestöt laativat yhteistyössä kumppaniensa kanssa, antaa osapuolille työkalun oppimiseen ja toimintansa vaikuttavuuden arviointiin. Kansalaisyhteiskunnan vahvistamisen elementti saattaa jäädä vähäisemmäksi tilanteissa, joissa toimintaa rahoitetaan esimerkiksi kansainvälisen kansalaisjärjestön kautta ensisijaisesti tietyn temaattisen tavoitteen edistämiseksi.

*Kansalaisjärjestö
määrittelee
toiminnalleen
tavoiteltavat tulokset ja
luo seurantajärjestelmät ja
todentamistavat tulosten
saavuttamiseksi.*

Ulkoasiainministeriö kannustaa järjestöjä toteuttamaan ministeriön rahoittamia hankkeita **vähiten kehittyneissä maissa** (Least Developed Countries). Lisäksi Suomen kehityspoliittinen päämäärä on eriarvoisuuden vähentäminen, minkä vuoksi järjestöjä kannustetaan kehitysyhteistyöhön köyhimpien väestönsien kanssa.

Ulkoasiainministeriön lähtökohta on, että jatkossa järjestöjen kehitysyhteistyötoiminnalla on kumppanimaissa selkeämpi **suhde Suomen maaohjelmiin**. Ministeriö käy vuo-

ropuhelua järjestöjen kanssa maaohjelmien laatimisen ja toimeenpanon yhteydessä. Yhteistyön ja tiedonvaihdon kautta etsitään täydentävyyttä rahoitettavien hankkeiden ja maaohjelmien tavoitteiden välillä.

Järjestöhankkeisiin sisältyvän palveluiden tuottamisen tulee tähdätä tilanteeseen, jossa paikalliset viranomaiset ottavat vastuun ihmisten peruspalveluiden järjestämisestä. Hauraisissa konteksteissa, joissa ei ole toimivia valtion rakenteita, kansalaisyhteiskuntatoimijoiden tuottamat palvelut voivat kuitenkin olla ihmisten ainoa mahdollisuus päästä peruspalveluiden, kuten koulutukseen ja terveydenhuollon piiriin. Yhteistyö ja dialogi julkisen sektorin kanssa ovat edellytys palveluiden pitkäjänteiseen kehittämiseen. Kestävien yhteiskunnallisten muutosten aikaansaamiseksi onkin keskeistä, että **palvelujen tuottamiseen liittyy myös vaikuttamistoimintaa ja osaamisen siirtymisestä huolehditaan.**

Kansalaisjärjestöjen kautta kanavoitavan **humanitaarisen avun periaatteet** on kuvattu Suomen humanitaarisen avun linjauksessa.

Kehitystulokset saavutetaan yhteistyössä

Suomalaisjärjestöjen toiminta osana Suomen kehityspolitiikan toteutusta **pohjautuu kumppanuuteen erityisesti kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntatoimijoiden kanssa**. Lisäksi kansalaisyhteiskuntatoimijat tekevät yhteistyötä enenevässä määrin muun muassa paikallisviranomaisen, yritysten ja median kanssa.

Kansalaisyhteiskuntaa kannustetaan monitoimijayhteistyöhön

Kansalaisyhteiskunnan **yhteistyössä esimerkiksi julkisen hallinnon tai yksityissektorin kanssa** voi tuoda kehitykseen uusia innovaatioita ja hyvien käytäntöjen jakamista, joihin toimijat eivät yksinään kykenisi. Tuloksellinen monitoimijayhteistyö edellyttää yhteisiä päämääriä, ajallisia ja taloudellisia resursseja sitoutua yhteiseen toimintaan sekä valmiutta luoda yhteisiä toimintamalleja joskus hyvinkin erilaisten toimintakulttuurien välissä. Uusien kumppanuuksien lähtökohta on yhteistyön mukanaan tuoma osaaminen, joka tuottaa lisäarvoa suunniteltuun toimintaan ja sen tuloksiin.

Agenda 2030:n tavoitteet ohjaavat kohti **uudenlaista yhteistyötä** eri toimijoiden ja hallinnonalojen välillä. Yhteisin ponnisteluin on mahdollista luoda uudenlaista oppimista, hyödyntää eri toimijoiden erityisosaamista ja kohdentaa resursseja vaikuttavammin kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ministeriö kannustaa kansalaisjärjestöjä ja muita kansalaisyhteiskunnan toimijoita innovatiiviseen yhteistyöhön sekä keskenään että muiden toimijoiden kanssa.

[Valtioneuvoston selonteko Suomen kehityspolitiikasta \(2016\)](#)

[Ihmisoikeusperustainen lähestymistapa kehitykseen \(2015\)](#)

[Tulosohjaus Suomen kehitysyhteistyössä \(2015\)](#)

[Humanitaarisen avun linjaus \(2012\)](#)

[Suomen ulkoasiainhallinnon ohjeet Euroopan unionin ihmisoikeuspuolustajia koskevien suuntaviivojen käytännön toteuttamisessa \(2014\)](#)

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Kansalaisyhteiskuntaryksikkö

s-posti: KE0-30@formin.fi

www.formin.finland.fi

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET